
Pyöreitä vuosia vietettiin eri kirjastoissa

Vuonna 2022 eri kirjastoissa juhlittiin pyöreitä vuosia. Eduskunnan kirjasto sai 150 vuotta täyteen kesäkuussa. Juhlavuotta varten julkaistiin teos Eläköön Eduskunnan kirjasto! (2022, www.eduskunta.fi/elakoon-eduskunnan-kirjasto), ja myös juhlanäyttely on avoinna Eduskunnan kirjastossa vuoden loppuun asti. Turun yliopistossa toimii Suomen vanhin EU-talkekirjasto, joka sai tänä vuonna 50 vuotta täyteen. EU-tietokeskuksena toimiva kirjasto kuuluu kansalliseen, kahdeksan EU-talkekirjaston verkostoon, jotka mm. tukevat Euroopan integraatioon liittyvää opetusta ja tutkimusta. Pyöreitä vuosia juhlii myös Helsingin yliopiston pääkirjasto Kaisa-talossa: kymmenen vuotta tuli täyteen syyskuussa. Kaisa-kirjaston ohella juhlitaan myös Helsingin yliopiston kirjastoa, jonka kymmenvuotisjuhlat 2020 jäivät pandemian jalkoihin.

Tiedekirjasto Tritonia muutti uusiin tiloihin Vaasassa

Vaasan yliopiston, Vaasan ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Novian kirjastona toimiva Tritonia muutti kesällä 2022 uusiin tiloihin Vaasassa. Kampusalueen rannan läheisyydessä sijainnut, vuonna 2001 perustettu kirjasto siirtyi Wolffintien varteen, entisiin hallinnon tiloihin. Sijainniltaan syyskuun alussa ovensa avannut Tritonia on nyt lähempänä samalla alueella sijaitsevia muita korkeakouluja. Muuton aikana kirjaston aineistoja evaluoitiin ja kokoelmia karsittiin, ja samalla valmisteltiin myös uusia palveluja. Tilat ovat esimerkiksi opiskelijoiden käytössä kulkuavaimella vuorokauden ympäri. Vanhan Tritonian kokoelmista noin kolmasosa löytyy uudesta kirjastosta, loput on varattavissa kampusalueen etävarastoista.

Arkkitehtuurin Finlandia-palkinto Jyväskylään

Jyväskylän yliopiston kirjaston peruskorjaus palkittiin vuoden 2022 Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon saajaksi. Palkinnon myönsi Suomen Arkkitehti-liitto SAFA, palkinnonsaajan valitsi elokuvaohjaaja Klaus Härö, joka perusteli valintaa: ”On kunnioitettu, mutta uskallettu tehdä rohkeitakin muutoksia. Arvokkaaseen rakennus- ja kaupunkimaisemaan taiten asettunut aikansa lapsi herää uuteen loistoon peruskorjauksessa, jossa vanha on ajatuksella sovitettu uuteen aikaan.” Vuonna 1974 valmistuneen Lähde-kirjaston on suunnitellut arkkitehti Arto Sipinen, ja kirjaston peruskorjauksen suunnitteli hänen poikansa arkkitehti Ari Sipinen. Tila- ja sisustussuunnittelusta vastasi arkkitehti Merja Kiviranta. Uudistuksessa mm. opiskelijoille ja henkilökunnalle rakennettiin uusia työskentely- ja kohtaamistiloja.

Korkeakouluille hyvä arvosana avoimen tieteen seurannassa

Avoimen tieteen ja tutkimuksen vuoden 2022 seuranta osoittaa, että työ, jota etenkin tiedekirjastoissa on tehty, kantaa hedelmää. Suurin osa yliopistoista ja ammattikorkeakouluista sekä puolet tutkimuslaitoksista saavutti seurannassa erittäin hyvän tai erinomaisen avoimuuden tason. Verkkokyselynä toteutetussa seurannassa tarkasteltiin eri osa-alueita (julkaiseminen, data ja infrastruktuuri, oppiminen ja toimintakulttuuri) ja edistämisen tapoja (ohjaavat dokumentit, palvelut ja yhteistyö). Aineistojen avoimuudessa yliopistot olivat erinomaisia, mutta oppimisen avoimuudessa riittää vielä työsarkaa. Ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset pärjäsivät eri osa-alueilla tasaisemmin. Seurannan tuloksiin voi tutustua osoitteessa <https://tiedejatutkimus.fi/fi/science-innovation-policy/open-science-and-research-indicators>.

Helsingin yliopiston kirjastojen historia yksiin kansiin

Helsingin yliopiston kirjastojen monimuotoinen historia aina 1800-luvulta 2010-luvun laitettiin yksiin kansiin vuonna 2022. Kaisa Sinikaran teos Tiedeyhteisön kumppanina – laitoskirjastoista Helsingin yliopiston kirjastoksi 1828–2012 julkaistiin kesäkuussa. Helsingin yliopiston kirjastoissa työskennelleen ja ylikirjastonhoitajana 2010–2013 toimineen Sinikaran teos kertoo, kuinka tiedekuntia palveleet kirjastot syntyivät ja millaisten vaiheiden kautta kirjastolaitos kasvoi laajimmillaan 180 kirjastoyksikköön. Kirjastohistoria, teknologiset muutokset sekä yliopistoja koskeva kehitys kulkevat rinnakkain. Ajallisena päätepisteenä on 2010 aloittaneen Helsingin yliopiston kirjaston alkuvuodet. Sinikaran kirja on avoimesti saatavilla Helda Open Books -kokoelmassa: <https://doi.org/10.31885/9789515150462>.

Kansallinen metriikkaopas julkaistiin

Julkaisumetriikan asiantuntijoista koostuva FinnARMA-verkosto julkaisi kesäkuussa Kansallisen julkaisumetriikkaoppaan. Opas sisältää kattavasti tietoa julkaisumetriikan tuottamisen ja tulkitsemisen tueksi (mm. käsitteet, indikaattorit, tiedonlähteet ja työkalut). Vastuullisen metriikan näkökulma on keskeisesti mukana. Opas on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat työssään tai muussa toiminnassaan tietoa julkaisujen analysoimisesta ja siihen käytettävistä välineistä. Kansallisella tasolla ylläpidettävän metriikkaoppaan toteuttamiseen on osallistunut yhteensä 13 suomalaista organisaatiota ja varsinaisessa sisällöntuotantovaiheessa on ollut mukana yli 30 asiantuntijaa eri organisaati-

oista. Metriikkaopas löytyy osoitteesta <https://wiki.eduuni.fi/display/csckjmo/Kansallinen+julkaisumetriikkaopas>.

Johto vaihtui Kansalliskirjastossa ja Helsingin yliopiston kirjastossa

Kesällä 2022 sekä Kansalliskirjasto että Helsingin yliopiston kirjasto sai uudet johtajat. YTT Kimmo Tuominen siirtyi Kansalliskirjaston ylikirjastonhoitajaksi Helsingin yliopiston kirjastosta. FL Minna Niemi-Grundström siirtyi puolestaan Helsingin yliopiston kirjaston ylikirjastonhoitajaksi Tampereen yliopistosta, jossa hän työskenteli erikoistutkijana Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunnassa. Tuominen on työskennellyt kirjastonjohtajana Helsingin yliopiston lisäksi myös muun muassa Jyväskylän yliopistossa. Niemi-Grundström on työskennellyt kirjaston johtotehtävissä Tampereen yliopistossa, Tampereen teknillisessä yliopistossa ja Turun yliopistossa.

Uusi kansallinen DMP-konsortio aloitti toimintansa

Uusi kansallinen DMP-konsortio aloitti toimintansa vuoden 2022 alussa. Aineistohallintatyökalun kehittämisen ja ylläpidon sekä aineistohallinnan suunnittelun tueksi perustettuun konsortioon kuuluu 29 tutkimusorganisaatiota. CSC – Tieteen tietotekniikan keskus vastaa konsortion talous- ja jäsensopimushallinnosta. Tuuliverkostoa ja DMPTuuli-työkalua vuodesta 2017 ylläpitänyt, Helsingin yliopiston kirjaston alla toimiva Tuulitoimisto jatkaa palvelun tuottamista. Lisätietoa konsortion toiminnasta: <https://wiki.eduuni.fi/x/Yw4JDQ>.

JUUSO ALA-KYYNY